	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 1 от 10

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

ОДОБРЯВАМ:
Декан на ФОЗ
(доц. д-р С. Янкуловска, дм)

ВЛИЗА В СИЛА
ОТ УЧЕБНАТА 2020/2021 Г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО СОЦИАЛНО И ЗДРАВНО
ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН
“БАКАЛАВЪР”

СПЕЦИАЛНОСТ “ОПАЗВАНЕ И КОНТРОЛ НА ОБЩЕСТВЕНОТО
ЗДРАВЕ”

РЕДОВНО ОБУЧЕНИЕ

ПЛЕВЕН
2020

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 2 от 10

По учебен план на МУ-Плевен: задължителна

Учебен семестър: VII

Хорариум: 60 часа, 30 часа лекции и 30 часа семинарни занятия

Кредити: 5 (кредитен еквивалент – 30 часа)

Преподаватели:

Доц. д-р Гена Грънчарова, д.м.

Гл. ас. д-р Дима Цанова,, д.м.

1. АНОТАЦИЯ

Обучението по дисциплината „Социално и здравно законодателство” има за цел да запознае бъдещите здравни инспектори със системата на здравеопазване и необходимостта от нейното правно регулиране, със здравната реформа в България и нейните законодателни основи, с основните функции и принципи на здравното законодателство и със съдържанието на основните и специфичните здравни закони.

Учебното съдържание е обособено в следните раздели:

1. Общи въпроси на здравното законодателство.
2. Основни положения на Закона за здравето като устройствен (конститутивен закон)
3. Основни положения на Закона за лечебните заведения
4. Основни положения на Закона за здравното осигуряване
5. Други специфични закони в областта на социалното и здравно законодателство, ориентирани към опазването на общественото здраве.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Основен очакван резултат от обучението по дисциплината „Социално и здравно законодателство” е изграждането на правилно виждане за законовите основи на развитие на съвременното здравеопазване. Очаква се студентите да се научат да работят с текстовете на основните нормативни актове и да могат да използват самостоятелно при необходимост електронните източници на основните законодателни документи.

След преминаване на курса по здравно законодателство бакалаврите от специалност „Опазване и контрол на общественото здраве” трябва:

- Да познават същността на здравеопазването като система;
- Да познават основните насоки на здравната реформа в България;
- Да разбират същността на здравното законодателство, разликите между етични и правни норми, функциите и основните принципи на здравното законодателство;

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 3 от 10

- Да класифицират и характеризират видовете законодателни актове и принципите на тяхното изработване и приемане;
- Да познават съдържанието на основните нормативни актове:
  - Кодекс за социално осигуряване;
  - Закон за здравето;
  - Закон за здравното осигуряване;
  - Закон за лечебните заведения;
  - Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
  - Закон за храните;
  - Подзаконови нормативни актове в областта на опазването и контрола на общественото здраве

3. ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции
- Семинарни занятия

4. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекционно изложение
- Мултимедийни презентации
- Дискусии по нормативните актове
- Работа с електронни версии на нормативни актове в компютърна зала и с печатни текстове на нормативните актове

5. ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА ЛЕКЦИИТЕ И СЕМИНАРНИТЕ ЗАНЯТИЯ

N	Теми	Лекции	Семинари
1	Здравната система и необходимост от правно регулиране.	2	2
2	Здравна служба	2	2
3	Приоритети на здравната политика в развитите страни. Типология на здравните системи.	2	2
4-5	Основни насоки на здравната реформа в България. Развитие на здравното законодателство в България - характеристика на основните етапи след 1978 г.	4	2
6-7	Същност на здравното законодателство.	4	2

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 4 от 10

	Основни функции и принципи. Законодателна инициатива и видове нормативни актове.		
8-10	Закон за здравето	6	4
11-12	Закон за лечебните заведения	4	2
13-14	Закон за здравното осигуряване	4	2
15	Обобщаваща лекция	2	-
16	Устройствен правилник на регионалните здравни инспекции	-	2
17	Закон за храните	-	2
18	Закон за здравословни и безопасни условия на труд	-	2
19	Закон за административните нарушения и наказания	-	2
20	Подзаконови нормативни актове в областта на опазването и контрола на общественото здраве	-	4
	ОБЩО	30	30

6. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ

1. Здравната система и необходимост от правно регулиране (2 ч. лекции). Определение на здравната система като социална система. Фундаментални цели и функции. Еволюция на здравните системи. Три поколения реформи. Концепцията на СЗО за оценка на здравните системи като се поставя акцент върху основните индикатори и на цялостната оценка на здравната система, опираща се на съпоставяне на цялостните постижения на система и вложените ресурси за постигането на тези резултати.

2. Здравна служба (2 ч. лекции). Определения на понятието „здравна служба“. Системен подход към здравната служба. Видове ресурси. Здравни институции с неделим и с делим ефект. Фактори за развитие на здравната служба. Основни функции и организационни принципи. Същност на принципа „пирамидален строеж“ на здравната служба. Нива на здравна политика и здравни органи в България.

3. Приоритети на здравната политика в развитите страни. Типология на здравните системи (2 ч. лекции). Здравна политика, здравна

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 5 от 10

стратегия и здравен мениджмънт. Нива на здравна политика. Приоритети на здравната политика в развитите страни. Типология на здравните системи в развитите страни. Критерии за определяне на модела на здравна система. Характеристика на трите основни модела на здравни системи – национална здравна служба (държавен монополизъм); социално здравно осигуряване (ограничен естатизъм) и модел на частна здравна система (либерален плурализъм).

4-5. Основни насоки на здравната реформа в България (2 ч. лекции). Основни причини за реформа. Цели и принципи на здравната реформа. Същност и характеристика на структурната и финансова реформа. Характеристика на реформата в лечебната дейност. **Развитие на здравното законодателство в България - характеристика на основните етапи след 1978 г. (2 ч. лекции).** Характеристика на 7-те етапа в развитието на здравеопазването и здравното законодателство в България: 1878-1888 г.; 1889-1912 г.; 1913 – 1918 г.; 1919 – 1929 г.; 1929 – 1944 г.; 1945 – 1989 г. и след 1989 г. Основни моменти и законодателни актове във всеки етап.

6-7. Същност на здравното законодателство. Основни функции и принципи на здравното законодателство (2 ч. лекции). Сходство и различие между правни и деонтологични норми. Същност на понятието „здравно законодателство. Организационна и защитна функция на здравното законодателство. Право на медицинска помощ и право на лична свобода и решение като основни принципи на здравното законодателство. Отражението им в международни актове. **Законодателна инициатива и видове нормативни актове (2 ч. лекции).** Класификация на нормативните актове. Характеристика на законовите и подзаконови нормативни актове. Как един законопроект става закон. Основни принципи при издаването на нормативните актове.

8-10. Закон за здравето (6 ч. лекции). Национална система за здравеопазване и дейности по опазване на здравето. Държавен здравен контрол. Медицинско обслужване. Здравна закрила на определени групи от населението. Психично здраве. Неконвенционални методи за въздействие върху индивидуалното здраве. Медицинско образование. Медицинска професия. Медицинска наука.

11-12. Закон за лечебните заведения (4 ч. лекции). Общи положения. Класификация и характеристика на лечебните заведения. Създаване, регистрация и разрешения на лечебните заведения. Структура, управление и персонал на лечебното заведение. Акредитация.

13-14. Закон за здравното осигуряване (4 ч. лекции). Задължително здравно осигуряване – основни принципи. Национална здравноосигурителна каса. Осигурени лица – права и задължения. Здравноосигурителни вноски. Национален рамков договор. Договор между НЗОК и изпълнителите на медицинска помощ. Доброволно здравно осигуряване.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 6 от 10

15. Обобщаваща лекция (2 ч.)

7. ТЕЗИСИ НА СЕМИНАРНИТЕ ЗАНЯТИЯ

1. **Семинарно занятие №1 (2 ч.)** Здравната система и необходимост от правно регулиране. Определение на здравната система като социална система. Фундаментални цели и функции. Еволюция на здравните системи. Три поколения реформи. Приоритети на здравната политика в развитите страни. Здравна политика, здравна стратегия и здравен мениджмънт. Нива на здравна политика.
2. **Семинарно занятие №2 (2 ч.)** Здравна служба. Определения на понятието „здравна служба”. Системен подход към здравната служба. Видове ресурси. Здравни институции с неделим и с делим ефект. Фактори за развитие на здравната служба. Основни функции и организационни принципи. Същност на принципа „пирамидален строеж” на здравната служба. Нива на здравна политика и здравни органи в България.
3. **Семинарно занятие №3 (2 ч.)** Здравната система и необходимост от правно регулиране. Типология на здравните системи в развитите страни. Критерии за определяне на модела на здравна система. Характеристика на трите основни модела на здравни системи – Национална здравна служба, Социално здравно осигуряване и Частно здравно осигуряване.
4. **Семинарно занятие №4 (2 ч.)** Основни насоки на здравната реформа в България. Основни причини за реформа. Цели и принципи на здравната реформа. Същност и характеристика на структурната и финансова реформа. Характеристика на реформата в лечебната дейност.
5. **Семинарно занятие №5 (2 ч.)** Същност на здравното законодателство. Основни функции и принципи на здравното законодателство. Право на медицинска помощ и право на лична свобода и решение като основни принципи на здравното законодателство. Отражението им в международни актове. Законодателна инициатива и видове нормативни актове. Класификация на нормативните актове. Характеристика на законовите и подзаконови нормативни актове.
6. **Семинарно занятие №6 (2 ч.)** Закон за здравето. Национална система за здравеопазване и дейности по опазване на здравето. Държавен здравен контрол. Медицинско обслужване. Здравна закрила на определени групи от населението.
7. **Семинарно занятие №7 (2 ч.)** Закон за здравето. Психично здраве. Неконвенционални методи за въздействие върху индивидуалното здраве. Медицинско образование. Медицинска професия. Медицинска наука.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 7 от 10

8. **Семинарно занятие №8 (2 ч.)** Закон за лечебните заведения. Общи положения. Класификация и характеристика на лечебните заведения. Създаване, регистрация и разрешения на лечебните заведения. Структура, управление и персонал на лечебното заведение.
9. **Семинарно занятие №9 (2 ч.)** Закон за здравното осигуряване. Задължително здравно осигуряване – основни принципи. Национална здравноосигурителна каса. Осигурени лица – права и задължения. Здравноосигурителни вноски. Национален рамков договор. Договор между НЗОК и изпълнителите на медицинска помощ. Доброволно здравно осигуряване.
10. **Семинарно занятие №10 (2 ч.)** Устройствен правилник на регионалните здравни инспекции. Структура и дейност на Регионалните здравни инспекции. Функции на отделните дирекции в инспекциите. Организация на работата в РЗИ.
11. **Семинарно занятие №11 (2 ч.)** Закон за храните. Изисквания към храните. Изисквания към опаковането, етикетирването, представянето и рекламата на храните. Производство и търговия с храни. внос и износ на храни. Официален контрол върху храните
12. **Семинарно занятие №12 (2 ч.)** Закон за здравословни и безопасни условия на труд. Общи изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. Задължения за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. Основни дейности на службите по трудова медицина.
13. **Семинарно занятие №13 (2 ч.)** Закон за административните нарушения и наказания. Административни нарушения и наказания, принудителни административни мерки, административнонаказателно отговорни лица. Определяне на административните наказания. Общи административнонаказателни разпоредби. Производство по установяване на административните нарушения, налагане и изпълнение на административните наказания.
14. **Семинарно занятие №14 (2 ч.)** Подзаконови нормативни актове в областта на опазването и контрола на общественото здраве: Наредба № 36 за условията и реда за упражняване на държавния здравен контрол; Наредба № 36 за изискванията към козметичните продукти. Наредба № 15 за здравните изисквания към лицата, работещи в детските заведения, специализираните институции за деца и възрастни, водоснабдителните обекти, предприятията, които произвеждат или търгуват с храни, бръснарските, фризьорските и козметичните салони.
15. **Семинарно занятие №15 (2 ч.)** Подзаконови нормативни актове в областта на опазването и контрола на общественото здраве: Наредба № 3

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 8 от 10

от 2007 г. за здравните изисквания към детските градини; Наредба № 26 за здравните изисквания към детските ясли и детските млечни кухни; Наредба № 6 за здравословното хранене на децата от 3 до 7-годишна възраст в детските заведения и др.

7. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ

Оценяването на знанията на студентите се базира на предварително дефинирани критерии и се формира от текущ контрол и заключителен контрол. В методите за контрол като критерии за оценка на знанията се имат предвид:

- Пълнота на усвояване на учебния материал;
- Усвоена терминология;
- Съобразителност при работа с тестови системи.

7.1. ТЕКУЩ КОНТРОЛ

Текущият контрол се базира на учебната активност на студентите по време на учебните занятия. Присъствието на предвидените по учебния план лекционни и практически занятия по дисциплина, съгласно Чл. 92, ал. 1, т. 1 от Правилник за устройството и дейността на Медицински университет – Плевен и Чл. 19, ал. 1 от Правилник за организацията на учебния процес в МУ – Плевен е задължително и е основание за заверка на семестъра по учебната дисциплина от страна на преподавателите.

По време на семестъра се провеждат две тестови изпитвания върху общата и специфична част на учебния материал. Всеки студент попълва тестови вариант с 30 въпроса. Времето за изпълнение е 30 минути. Минимално изискуемо ниво 60% - 18 верни отговора. За всеки верен отговор над това ниво студентите получават по 0.25. В края на семестъра се изчислява средна аритметична оценка от текущия контрол, която трябва да е минимум 3.00 като основание за заверка на семестъра и се отчита при формиране на крайната оценка.

7.2. ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН КОНТРОЛ

Изпитът по „Социално и здравно законодателство” е писмен. Всеки студент получава вариант на тест от 30 въпроса с множествени отговори, компютърно генериран от банка със 150 въпроса. Времето за изпълнение на теста е 30 минути. Минимално изискуемо ниво на изпълнение на теста – 60% , т.е. 18 верни отговора. Следващите оценки зависят от достигнатото процентно ниво според утвърдена от преподавателите скала.

7.3. ФОРМИРАНЕ НА КРАЙНАТА ОЦЕНКА

Крайната изпитна оценка се изчислява по формулата:

Крайна изпитна оценка = 0,2 x текущ контрол + 0,8 x оценка от тест,

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 9 от 10

при условие, че оценките от текущия контрол и теста са различни от слаб (2).

Крайната оценка е по шестобалната система и се закръглява с точност до единица и се вписва в учебната документация.

Отчита се и участието на студентите в дискусии по време на лекции.

8. СИСТЕМА ЗА НАБИРАНЕ НА КРЕДИТИ

Общ брой кредити: **5**

Сумарната кредитна оценка се формира от:

1. Кредити от присъствие на лекции
2. Кредити от присъствие на семинари
3. Кредити от самостоятелна подготовка за семестриален изпит
4. Кредити от успешно положен семестриален изпит

МЯСТО НА ДИСЦИПЛИНАТА В ЦЯЛОСТНОТО ОБУЧЕНИЕ ПО СПЕЦИАЛНОСТТА

Дисциплината „Социално и здравно законодателство” е задължителна съгласно учебния план за специалността „Опазване и контрол на общественото здраве”. Тя е включена за изучаване в седми семестър, което позволява тя да обобщи придобитите познания в областта на законодателството, предлагани от хигиенните дисциплини и епидемиологията.

Придобитите знания са крайно необходими на студентите в бъдещата им практика при осъществяване на здравния контрол в различните сфери на околната среда, както и при анализ на тенденциите на общественото здраве и предлагане на ефективни организационни и управленчески решения.

9. КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ

1. Здравната система и необходимост от правно регулиране.
2. Здравна политика. Приоритети на здравната политика в развитите страни.
3. Типология на здравните системи в развитите страни.
4. Здравна служба – определение, фактори за развитие, видове здравни институции, основни организационни принципи.
5. Основни насоки на здравната реформа в България
6. Същност на здравното законодателство.
7. Основни функции на здравното законодателство.
8. Основни принципи на здравното законодателство.
9. Законодателна инициатива и видове нормативни актове.
10. Развитие на здравното законодателство в България - характеристика на основните етапи след 1978 г.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Е
		Дата: 10.01.2011 г.
		Страница 10 от 10

11. Закон за здравето – основни положения.
12. Закон за здравното осигуряване – основни положения.
13. Закон за лечебните заведения – основни положения.
14. Правилник за регионалните здравни инспекции.
15. Закон за храните.
16. Закон за здравословни и безопасни условия на труд.
17. Наредба № 36 от 2009 г. за условията и реда за упражняване на държавния здравен контрол.
18. Подзаконовни нормативни актове в областта на здравния контрол.

10. ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Грънчарова Г., С. Александрова-Янкуловска. **Здравна система и здравна служба**. В: Социална медицина. Шесто издание. Изд. център на МУ-Плевен, 2017, 2018, с. 326.
2. Грънчарова Г., С. Александрова-Янкуловска. **Законодателни основи на здравната реформа в България**. В: Социална медицина. Шесто издание. Изд. център на МУ-Плевен, 2017, 2018.
3. Текстовете на нормативни актове:
- 4.. Закон за здравето - Български правен портал – www.lex.bg
5. Закон за здравното осигуряване - Български правен портал – www.lex.bg
6. Закон за лечебните заведения - Български правен портал – www.lex.bg
7. Текстовете на други закони и подзаконовни нормативни актове от сайтове на:
  - Български правен портал – www.lex.bg
  - Министерство на труда и социалната политика – www.mlsp.government.bg
  - От сайта на Министерство на здравеопазването – www.mh.government.bg
  - От сайта на НЗОК – www.nhif.bg и от други сайтове.

11. АВТОРИ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

Доц. д-р Гена Грънчарова, дм
Гл. ас, д-р Дима Цанова, д.м.